

Ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K
Att: lupe@aeldremin.dk/hemk@aeldremin.dk

26. marts, 2025

Høringssvar til bekendtgørelse om ældretilsyn

Dansk Erhverv og Selveje Danmark takker for muligheden for at afgive høringssvar og kvitterer for den inddragende proces i forbindelse med etableringen af det nye ældretilsyn. Vi anerkender behovet for et styrket og mere ensartet tilsyn på ældreområdet og støtter intentionen om at fokusere på kvalitet i helhedsplejen frem for detailkontrol.

Generelle bemærkninger

Mange private og selvejende leverandører har haft gode erfaringer med det tidligere ældretilsyn, men der har også været betydelig variation i tilsynspraksis på tværs af kommuner. Et styrket nationalt vurderingskoncept er derfor et skridt i den rigtige retning.

Det er et centralt paradoks, at ældreloven lægger op til en sammenhængende helhedspleje på tværs af service- og sundhedslovgivning, mens ældretilsynet fortsat er snævert afgrænset til ældrelovens ydelser. Dette risikerer at underminere det tværfaglige sigte og skabe praksisbrud i borgerens forløb. Vi anbefaler, at vurderingskonceptet suppleres med en tydeliggørelse af, hvordan ældretilsynet forholder sig til snitflader mod sundhedslovgivningen og sygeplejefaglige indsatser, særligt i plejeboliger og komplekse borgerforløb. Derfor foreslår Selveje Danmark og Dansk Erhverv, at der gennemføres et samlet sundheds- og ældretilsyn.

Vi havde dog foretrukket, at ældretilsynet var forankret i en national enhed frem for en model med tre faste kommuner (Gentofte, Silkeborg og Hjørring). Det fremstår uklart, hvorfor der er valgt en decentral model, særligt når socialtilsynet netop er under revision med henblik på større ensartethed. Vi efterspørger en faglig begrundelse for denne beslutning og opfordrer til at overveje en national struktur, der kan sikre metodisk ensartethed, armslængde og læring på tværs.

Den anvendte vurdering indebærer risiko for gråzoner og subjektiv fortolkning. Det skaber usikkerhed for både leverandører og tilsynsførende og kan føre til uens vurderinger uden tilstrækkeligt nuanceret billede.

Begrebet "systematisk arbejde" optræder gennemgående i vurderingskonceptet, men er ikke klart defineret. Vi opfordrer til at uddybe, hvad der konkret forventes – både i metode og dokumentationskrav.

Det fremgår, at der kan anvendes forskellige metoder og datakilder i tilsynet. For at sikre retssikkerhed og ensartethed bør det præciseres, at der *skal* anvendes relevante metoder og datakilder, særligt ved planlagte og risikobaserede tilsyn. Metodefriheden må ikke føre til

uensartet praksis. Herudover bør det anerkendes, at der i praksis eksisterer væsentlige tekniske barrierer i forhold til journal- og medicin håndteringssystemer, som ofte er af sundhedsfaglig karakter og ikke umiddelbart matcher dokumentationskravene i tilsynet. Vi anbefaler derfor, at vurderingskonceptet tydeliggør, at tilsynet skal baseres på en samlet vurdering af faglig praksis – ikke blot tilstedeværelsen af specifik dokumentation.

Specifikke bemærkninger til bilag 2, Vurderingskoncept, struktur og anvendelse

1. Ensartethed i tilsynspraksis – behov for kalibrering

Henvisning: Bilag 2 – Vurderingskoncept, afsnit 'Vurderingskonceptets struktur og anvendelse'

Dansk Erhverv og Selveje Danmark foreslår følgende ændring:

Tilføj følgende sætning efter 'Ældretilsynet skal således vurdere alle kvalitetsmarkører...':
"For at sikre en ensartet praksis på tværs af ældretilsynsenheder anbefales det, at der implementeres fælles tolkningsretningslinjer, som sikrer, at kvalitetsvurderinger foretages med høj grad af konsistens og sammenlignelighed."

2. Faglighed frem for fornemmelser

Henvisning: Bilag 2 – Vurderingskoncept, afsnit 'Vurderingskonceptets struktur og anvendelse'

Dansk Erhverv og Selveje Danmark foreslår følgende ændring:

Indsæt sætningen efter '...kan bl.a. omfatte interview med borgere, pårørende, medarbejdere og ledere samt observation af den daglige praksis':
"Det bør fremgå tydeligt, at vurderinger skal baseres på systematiske observationer og dokumenterede datakilder."

3. Styrk lærings- og udviklingsperspektivet

Henvisning: Bilag 2 – Vurdering af kvalitet i helhedsplejen

Dansk Erhverv og Selveje Danmark foreslår følgende ændring:

Tilføj sætning efter 'Eventuelle følger kan derfor udmøntes på forskellig vis afhængig af plejeenhedens eller leverandørens behov.':
"Det bør i denne sammenhæng præciseres, at læring og kvalitetsudvikling skal være et bærende sigte for tilsynet – også når kvaliteten vurderes som acceptabel. Derfor anbefales det, at ældretilsynets tilbagemeldinger systematisk indeholder udviklingspunkter og læringsanbefalinger."

4. Sygeplejens rolle i helhedsplejen bør tydeliggøres

Henvisning: Bilag 2 – vurderingskonceptets tema 2 og 3.

Dansk Erhverv og Selveje Danmark foreslår følgende ændring:

Ændringsforslag: Der bør i vurderingskonceptets indledning eller under tema 2 indsættes en præcisering af, at helhedspleje i plejeboliger og hjemmepleje i stigende grad kræver en stærk

sygeplejefaglig indsats – herunder i forhold til medicinhåndtering, kompleksitet og kontinuitet. Det anbefales, at tilsynets metodevalg og vurderingspraksis afspejler dette.

5. Sammenlignelighed mellem udbydere

Henvisning: Bekendtgørelsens §2 og Bilag 2 – Vurderingskonceptets indledning

Dansk Erhverv og Selveje Danmark foreslår følgende ændringer:

- Tilføj ny sætning til §2 i bekendtgørelsen:

"Vurderingskonceptet skal sikre, at vurderinger af kvalitet i helhedsplejen foretages på et ensartet og sammenligneligt grundlag, uanset om plejeenheden er offentligt eller ikke-offentligt drevet."

- Alternativt indføres i vurderingskonceptets indledning:

"Konceptet skal endvidere sikre sammenlignelige vurderinger på tværs af leverandørtyper, så der skabes transparens og lige konkurrencevilkår."

6. Præcisering af værdibegrebernes rolle i vurderingen

Henvisning: Bilag 2 – Vurderingskonceptets struktur og anvendelse

Dansk Erhverv og Selveje Danmark foreslår følgende ændringer:

- Efter sætningen 'De tre bærende værdier, som er med til at sætte en overordnet retning...' tilføjes:

"Det anbefales at præcisere, at værdierne skal operationaliseres gennem konkrete kvalitetsmarkører og observerbare indikatorer, og ikke danne grundlag for subjektive fortolkninger i vurderingen af kvalitet."

- Formuleringen "kan anvendes forskellige metoder" og "kan inddrages relevante datakilder" er for svag. For at sikre retssikkerhed og sammenlignelighed mellem tilsyn bør der stå: "skal anvendes relevante metoder og datakilder, tilpasset tilsynstypen".

Ved planlagte og risikobaserede tilsyn bør en kombination af interview, observation og datainddragelse være obligatorisk. Metodefleksibilitet kan bevares i reaktive tilsyn.

Bemærkninger til temaer og kvalitetsmarkører i vurderingskonceptet

Tema 2, kvalitetsmarkør nr. 1: Tillid til medarbejderne

Det skal eksplicit fremgå, at det er borgeren, der vurderes at have tillid til medarbejdere og ledelse – ikke medarbejderne selv.

Dansk Erhverv og Selveje Danmark foreslår følgende ændring:

Justér formuleringen til: ”Borgerne udtrykker tillid til plejeenhedens medarbejdere og ledelse”.

Tema 2, kvalitetsmarkør nr. 3: Organisatoriske betingelser

Det er uklart, hvad der ligger i, at ledelsen skal have organisatoriske betingelser for at udøve borgernær ledelse. Skal tilsynet kunne vurdere organisationsmodeller og strukturer?

Dansk Erhverv og Selveje Danmark foreslår følgende ændring:

Enten at begrebet præciseres nærmere eller fjernes, så fokus fastholdes på ledelsens kompetencer og praksis – ikke organisering i sig selv.

Tema 3, kvalitetsmarkør nr. 2: Relevans af pårørendeinddragelse

Formuleringen om, at ”pårørende oplever at blive inddraget, når det er relevant” er for vag. Hvem vurderer, hvornår det er relevant?

Dansk Erhverv og Selveje Danmark foreslår følgende ændring:

Indfør en præcisering der angiver, at det er borgerens ønske og situation, der afgør graden af pårørendeinddragelse.

Tema 3, kvalitetsmarkør nr. 5: Lokale fællesskaber og civilsamfund

Der savnes en afklaring af forskellen mellem begreberne lokale fællesskaber og civilsamfund, som ofte anvendes synonymt i praksis.

Dansk Erhverv og Selveje Danmark foreslår følgende ændring:

Tilføj definitioner eller eksempler i vurderingskonceptet for at reducere tolkningsforskelle samt præcisere, at der er tale om frivillighed.

Tema 3, kvalitetsmarkør nr. 6: Understøttelse af fællesskaber og ensomhedsforebyggelse

Det fremgår, at plejeenheden skal understøtte meningsfulde fællesskaber og modvirke ensomhed. Det bør afklares, om dette er en egentlig opgave, og om der er ressourcer knyttet til dette.

Dansk Erhverv og Selveje Danmark foreslår følgende ændring:

Tilføj præcisering om, at dette forventes at ske inden for eksisterende rammer – og at tilsynet alene vurderer, om mulighederne understøttes fagligt og organisatorisk.

Bemærkninger vedr. civilsamfundsorganisationer og selvejende aktører

Flere selvejende og civilsamfundsbaseede organisationer er forankrede i samarbejde med pårørende, frivillige og fællesskaber. Det er vigtigt, at tilsynet anerkender og understøtter disse indsatser – herunder ved at gøre det til en formel del af tilsynsparameteret at måle graden af frivillighed eller foreningsliv og at tilsynet har fokus på det faglige arbejde med borgernes behov.

Afsluttende bemærkninger

Dansk Erhverv og Selveje Danmark ser frem til implementeringen af et styrket ældretilsyn, der understøtter kvalitet, læring og tillid. Vi opfordrer til, at bekendtgørelsen justeres, så den bidrager til større klarhed, metodisk ensretning og et trygt tilsynsgrundlag for alle typer aktører – herunder private og selvejende leverandører med rødder i civilsamfundet.

Et stærkt ældretilsyn bør desuden ikke kun fokusere på dokumenteret praksis, men også på, hvordan helhedsplejen udøves i samspil mellem forskellige fagområder og sektorer. Derfor anbefales det, at både sundhedsfaglige dimensioner og praktiske implementeringsvilkår indgår som en integreret del af vurderingskonceptet.

Vi står gerne til rådighed for dialog om vores bemærkninger.

Med venlig hilsen,

Tony Bech
Branchedirektør, Dansk Erhverv

Jon Krog
Branchedirektør, Selveje Danmark